

**Budapest Főváros IX. Kerület
Ferencváros Önkormányzata
Városfejlesztési, Innovációs és
Környezetvédelmi Bizottság**

Jegyzőkönyv

készült a **Városfejlesztési, Innovációs és Környezetvédelmi Bizottság**
2020. január 14-én 16.00 órakor tartott **rendkívüli** üléséről

Ülés helye: Polgármesteri Hivatal II. emeleti ülésterme
Budapest IX. ker., Bakáts tér 14.

Jelen vannak: Árva Péter elnök,
Szilágyi Zsolt,
Dr. Mátyás Ferenc,
Takács Máriusz,
Dr. Bácskai János,
Gyurákovics Andrea,
Emődy Zsolt,
Kovács András,
Gulyás Mihály, (igazoltan távol)
Dr. Kulpinszky Eleonóra,
Zubonyainé Pelka Zsuzsanna tagok.

Hivatal részéről: Döme Zsuzsanna alpolgármester, Reiner Roland alpolgármester, Dr. Szabolcs Mária aljegyző, Dr. Ruzsits Ákos Jenő aljegyző, Szili Adrián irodavezető, Szűcs Balázs főépítész, Dr. Bánfi Réka irodavezető-helyettes, Kiricsiné Kertész Erika csoportvezető, Fenyőváriné Csanácsi Brigitta, Rivasz Mária, Róth Réka a Városüzemeltetési és Felújítási Iroda munkatársai, Dr. Molnár Andrea és Nehéz Jenő - a Szervezési és Informatikai Iroda munkatársai, Juhász Csilla jegyzőkönyvvezető.

Meghívottak: Dr. habil Alföldi György DLA, BME építészmérnöki kar dékánja, Deutsch László képviselő, Cserép Mihály Zoltán, Dr. Szabadkai Antal bizottsági tagok, Ignáth Kitti, Lelkes Ibolya, Mohácsi Gábor.

Árva Péter: Üdvözlök mindenkit a Városfejlesztési, Innovációs és Környezetvédelmi Bizottság 2020. január 14-i rendkívüli ülésén. Megállapítom, hogy a bizottság 9 fővel határozatképes, az ülést 16.05-kor megnyitom. A napirendet mindenki megkapta. Van-e napirend előtti felszólalás? Dr. Kulpinszky Eleonóra jelzi, hogy van hozzászólása. Először az innovatív városfejlesztés témaköréről majd a közösségi tervezés témaköréről szól az előadás. Kérem, szavazzunk a napirendi javaslatról ezzel a módosítással.

Hozzászólás nem volt, a bizottság a napirenddel kapcsolatban az alábbi határozatot hozta:

VIK 1/2020. (I.14.) sz.

Határozat

- 1./ Előadás az innovatív városfejlesztés témakörében
szóbeli előterjesztés
Előterjesztő: Árva Péter elnök
Előadó: Dr. habil Alföldi György DLA, BME építészmérnöki kar dékánja
- 2./ Előadás a közösségi tervezés témakörében
szóbeli előterjesztés
Előterjesztő: Árva Péter elnök

(A szavazásban 9 bizottsági tag vett részt)

NAPIREND ELŐTTI HOZZÁSZÓLÁSOK:

Dr. Kulpinszky Eleonóra: Szeretném megragadni az alkalmat, mivel ez az egyetlen hivatalos fórum, ahol én is felszólalhatok. Egy olyan kezdeményezésre szeretném felhívni úgy a Bizottság, mint a Képviselő-testület figyelmét egy 3 évvel ezelőtti alulról jövő kezdeményezésre (látván azt, hogy nagyon szereti hangoztatni a jelenlegi városvezetés, hogy minden alulról jövő kezdeményezést nagy lelkesedéssel támogat), amit én magam karoltam fel. Ez az OVI INFÓ. Március végén, április elején indulnak a nyílt napok az óvodákban. Március eleje az OVI INFÓ időpontja az elmúlt 3 év szerint. Bármilyen egyszerű ember nem tud ilyen OVI INFÓ-kat szervezni, ha nincs mögötte a hivatali apparátus, hiszen a hivatalos információk hiányában nem lehet bármit tenni, bármilyen színekben ül bárki bárhol, szépen általánosságban fogalmazva. Ezért bízom abban, hogy akár a vezetésemmel, akár nem, de a ferencvárosi szülők érdekében, akik most óvodaválasztás vagy óvodai beiratkozás előtt állnak, megadják azt a lehetőséget, hogy azon a szakmai színvonalon, ahogyan eddig történt, a Humánszolgáltatási Iroda elkészítse azt a kiadványt, amit annak idején kidolgoztunk, és sor kerül az OVI INFÓ-kra. Legutolsó alkalommal már 3 OVI INFÓ-t tartottunk, hiszen nagyon sok embert érint. Ezért Belső-, Középső-Ferencvárosban egy-egy, és a József Attila-lakótelepen egy külön alkalmat szerveztünk. Készen állok arra, hogy ahogyan eddig is tettem, szakmailag levezényeljem. Ha nem, akkor nagyon szépen kérem Önöket, hogy ha egy mód van rá, akkor a hivatalnál járjanak közben, hogy ez megszerveződjön, tudniillik ez nincs benne a szokásos repertoárban. Ez egy egyéni akció volt annak idején, nincs futószalagon, tehát nem fog csak úgy magától jönni ez az egész.

Árva Péter: Ez nagyon fontos hozzászólás volt. Kérem a Hivatal dolgozóit, hogy ehhez nyújtsanak segítséget nekünk, hogy felvegyük ezt a „fonalat”.

Mindkét előadásnál az előadó Alföldi György DLA lesz, egyetemi tanár, a BME Építészmérnöki Karának dékánja.

NAPIRENDI PONTOK TÁRGYALÁSA:

1./ Előadás az innovatív városfejlesztés témakörében

szóbeli előterjesztés

Előterjesztő: Árva Péter elnök

Előadó: Dr. habil Alföldi György DLA, BME építészmérnöki kar dékánja

Dr. habil Alföldi György: Szeretettel üdvözlök mindenkit. A BME Urbanisztikai Tanszékén dolgozok, és urbanisztikát tanítok. Széleskörű tapasztalataim vannak városfejlesztési, várostervezési és önkormányzati ügyekben. Ezért gondoltam azt, hogy összeállítok egy „csokrot” arról, hogy egy Önkormányzatnak milyen új tervezési lehetőségek, eszközök vannak, ami lehet, hogy idáig nem volt gyakorlatban, de esetleg ez előkerülhet. Az elején csak pár szót szeretnék mondani arról, hogy miért foglalkozunk a városokkal. Gondolom, minden előadást mindenki úgy kezdi, hogy nemsokára a világ lakosságának 70 %-a városokban fog lakni, és emiatt fontos az, hogy a városok élete, belső világa fejlődjön, hiszen óriási hatással van az egész bolygóra. Négy „dobozba” szoktam összepakolni azt, hogy milyen hatásokkal kell dolgozni, mit lehet arról gondolni, ha egy integrált szemléletet felvesz egy város. Az azt jelentené, hogy mind a négy ilyen elemet elkezd együtt végiggondolni, és nem külön-külön. Egy pár képet raktam a prezentációba, hogy miért foglalkozunk a városokkal, mik a kihívásai a városoknak: a szegénység és a gazdaság. A nagy kérdés persze az, hogyan tudjuk a városainkat fenntarthatóvá, hatékonyá alakítani, hogyan tudjuk a városokban megjelenő különféle háttérű lakókat összehozni, hogyan tudjuk őket képessé tenni arra, hogy részt tudjanak venni a városvezetésben, a város életében, és hogyan tud a várostervezés egyfajta „motorja” lenni annak, hogy egy egészséges életmód, egy erős közösség alakuljon ki. Röviden az, hogy a mai állapotból hogyan tudunk egy jobb, egy másik állapotba eljutni. A településtervezés felelősség, a törvény ezt a települési önkormányzatokhoz rendeli. Lehet látni, hogy borzasztóan sokfajta szó, kóbor fogalom jelenik meg egyszerre az újságban, a szakmai közvéleményben, pl. big data, önvezető autó, okos városok, az EU-s támogatások megszerzése, szegregáció. Rengeteg olyan dolog jelenik meg, amit egy Önkormányzatnak vagy egy várostervező szervezetnek hirtelen kell együtt elhelyezni

ebben a térben. Ezért megpróbáltam ezeket egy kicsit csoportosítani. Az egyik csoport az, amikor a megjelenő eszközök és az idő viszonya szempontjából néztem a dolgot. A múlt idő nyilván az Önök szempontjából lesz érdekes, hiszen Önök „örökölték” döntéseket, projekteket, mindenféle dolgot az előző vezetéstől. A város pedig ugyanakkor egy folyamatos szervezet. Kérdés, hogy kiértékelve hogyan lehet majd ezt a viszonyt létrehozni. A jelen idő a város fenntartása, a működtetése. Nagyon sokszor elszakad a működtetés a fejlesztéstől. A tervezési rendszerek jelenleg nem támogatják még azt, hogy a fenntartás hogyan tud belekerülni a jövőbe. Ebből lehet látni, hogy ezek egymástól teljesen eltérő pályán mozognak. A következő csoportot „közeljövőnek” hívom, a hagyományos várostervezési szakzsargonban a rövidtáv, középtáv, hosszútáv szerepel. Ez még az a sáv, ahol a közvetlen testületek vagy a közvetlen politikai testületek még érdekeltek abban, hogy mi legyen belőle. Ferencvárosban is lehet látni, hogy milyen komoly viták vannak egyes, már megkezdett nagyberuházásokkal kapcsolatban, milyen komoly kihívások várnak az új testületre és ezzel az egészszel hogyan tud együtt élni. Akár még 10-15 évig is ez az az időszak, amit lehet kezelni, ahol programozni lehet, ahol a tervezési eszközeink, akár a rendezési terv, akár az ITS tudja ezeket kezelni. Még egy szinttel kezdtem el foglalkozni, ez a jövőtervezés, ami távoli jövőként 50 évről szól. Ez nem arról szól, hogy a mai pontból hogyan lehet oda lépésről-lépésre eljutni, hanem arról szól, hogy egy városnak milyen értékei vannak, a városlakók és az ott élők és az ott dolgozó szervezetek milyen módon határozzák meg a saját értékeiket. Ez még nem régi „figura”, de borzasztóan sok tapasztalattal bír még ugyanakkor a jelenre is. Az előszót, a közeljövő eszközeit két szóban szeretném összefoglalni. A várostervezéshez és a városfejlesztéshez kapcsolódó eszközök 2004-ben, az EU-ba való belépéskor változtak nagyot. Akkor került be az első integrált eszköz a magyar gyakorlatba, amit akkor IVS-nek hívtak, most ITS. Addig az ágazati típusú tervezési-fejlesztési eszközök voltak egyeduralgok. Most azt látom, hogy ugyanebbe az irányba megyünk visszafelé, tehát az integrált eszközök lehetősége csökkent, akár az egész EU-ban. Az integrált eszközök használata az EU-s támogatásokhoz kötődik. Annak idején azt láttuk, hogy az önkormányzatok sok helyen ezt berakták a szekrénybe, a checklistán kipipálták, hogy ezt kell csinálni, de sok helyen ezt már elkezdték alkalmazni. Az ITS-nek középtávú integrált eszközként szerintem erős jelentősége van, de a magyar gyakorlatban ezt a szerepet nem kapta meg. Ugyanekkor került be a részvételi tervezés lehetősége vagy a követelménye az EU-s irányelveknek megfelelően. Itt is azt lehetett látni, hogy az önkormányzatok inkább kipipáló jelleggel hajtották végre a közösségi tervezést, és ebben mi tervezők is sokat dolgoztunk, hiszen mi magunk is sokkal egyszerűbbnek találtuk, ha nem beszélgetünk mindenkivel, nem kezdjük el megtudni az emberek véleményét. A tervezői oldalon volt egyfajta idegenkedés ettől a gyakorlattól, de ez majd a második előadás lesz, ez itt csak egy felvezetés. Azt látom, hogy a jelenlegi törvényi követelményeknek megfelelő tervezés elég nehézkesen tudja leképezni az önkormányzati valós szándékokat. A különféle szintek nagyon nehezen illeszkednek egymáshoz, nagyon sok az a fajta törvényi kötelezettség, kööttség, amelyben az önkormányzatoknak végre kell hajtani ezeket a feladatokat. Nem egyszerűen lehet látni, hogy a közakarat vagy a szakmai munka hogyan kerül bele ebbe az anyagba, tehát hogy hogyan lehet az önkormányzatnak közvetlenebbül hatással lenni a saját jövőjére. És akkor még nem is beszélünk arról, hogy pl. egy klasszikus európai önkormányzati fejlesztésnél az iskolák, az egészségügy, az adópolitika mind-mind az önkormányzat azon eszköze, amivel tud dolgozni. Magyarországon ez jelenleg szűk lehetőség, 2010 után történt egy erős szűkítés. Bár a hazai törvényi változások borzasztóan sok modern elemet tartalmaznak, borzasztóan sok technikai elem jelent meg bennük, mégis egy erős központosság alakult ki. Inkább a közhatalom gyakorlásának irányába ment el, mint a közképviselés irányába. Szerintem ez nem volt szerencsés megoldás az önkormányzatok, a városok felé. Ugyanakkor pedig a nemzetközi trendek elkezdtek a „fenntarthatóság”, „smart-okos városok” eszközöket használni, ezek az eszközök már bekerültek az egyes magyar gyakorlatokba, de szerintem néha a saját kontextusukból kiragadva. Pár példát mutatok a „smart”-dologra. A Lechner-központ elkezdte fejleszteni a „smart”-ra a könyveket, mindenféle eszközöket. A városok számára a másik nagyon komoly ilyen kihívás, a fenntarthatóság, a fenntarthatóság megerősítése egy városban. A „smart city” alkalmazása városi alkalmazása sok olyan kérdést vet fel, amit még nem válaszolt meg ez a rendszer. A „smart city” mozgalom és eszköz próbál úgy csinálni, mintha ő lenne az igazi „jövő városa” eszköz. Amíg mindenkinek van az asztalán vagy a zsebében legalább egy okos eszköze, addig a fenntarthatóságot borzasztóan áttételesen tudjuk megélni. A szelektív szemétyűjtéssel kapcsolatos dolgokat vagy a közösség számára fontos dolgainkat az egyének nagyon áttételes értéként tudják megélni, és emiatt a fenntarthatóság sokkal nehezebb helyzetben van. A „smart city”-t sok nagy cég támogatja, aki ezeket a cuccokat gyártja. Van még egy dolog, a „big data”. A „big data” nélkül pedig szerintem nem lesz „jövő városa”, anélkül, hogy ha mindenféle adatokkal nem támogatjuk azt, hogy hogyan lehet a tervezésnek nekikezdeni jól, hogyan lehet a tervezést folyamatosan vinni. Felvetődik az, hogy mi állampolgárok csak kliensek leszünk, akiről a szenzorok csak felveszik az adatokat, ha megyünk az utcán, és csak egy mozgó adathordozóként működünk. Vagy lesz arra lehetőségünk, hogy megbeszéljük, hogy milyen

adatot hogyan gyűjtünk, ki tartja nyilván, milyen irányokba lehet ezt elvinni. Szerintem egy okos város, egy okos közösség, ha jól tudja használni ezeket a digitálisakat, akkor szembe tud majd nézni azokkal a kihívásokkal, amivel szembe kell nézni, hiszen óriási kihívásokkal kell most szembenézni. A népességnövekedés, a klímaváltozás és az egyre nyíló társadalmi olló, ami mindenféleképpen megoldhatóvá kell, hogy váljon az országok és a városok számára is, ezért tettem fel még ezt a diát. Egy filozófus felvetette, hogy a „smart city”-nek erősítenie kell az alapvető szabadságjogoknak a megjelenését, vagy ennek a tudatosságára kell bátorítania, hiszen valójában akkor tud okos várossá, okos közösséggé válni. Több olyan mozgalom is van, ami megpróbálja a „smart city” humán oldalát megerősíteni. Ezek nyilván jó irányok, lehet ezekkel foglalkozni. Még egy ilyen típusú gondolkodás van, amit a közeljövőre utal. Ez a „resilience city”, a rezilienciával való foglalkozás. Ez az egyik olyan első tervezési elv, ami kifejezetten már csak a működésből indul ki, kifejezetten azt vizsgálja, hogy az a szervezet, az a város hogyan tud majd reagálni egy havária esetében. Nyilván a New Orleans-i és más amerikai katasztrófák vezettek oda, hogy ezzel elkezdtek foglalkozni. Egyrészt azért, hogy ha beüt a havária, akkor abból hogyan lehet felállni, másrészt pedig ugyanebben a kontextusban elkezdtek azt vizsgálni, amit az előző dia mutatott: Medein, egy kolumbiai város, ahol ugyanilyen veszélyfaktornak, haváriának ábrázolják a slum-ok egyre nagyobb megnövekedését és egyre erősebb lecsúszását. Az ebbe való beavatkozást is ábrázolni tudják ebben a környezetben. Ez már kifejezetten a város szervezett életének, a belső életének az irányára hat, és azzal foglalkozik. Több város van már, amelyek „resilience officer”-t nevez ki, aki már csak azzal foglalkozik, hogy felkészüljön a város bármiféle haváriára. Az önkormányzatoknál ez valahol a katasztrófavédelmi előadó vagy a polgári védelmi előadó volt régebben, aki állandóan csak azzal foglalkozott, hogy milyen váratlan helyzetek adódhatnak. Azt gondolom, hogy sokkal jobban járnak a városok, ha egy másik ágon készülnek fel az esetleges haváriákra, és nem a teljes rendszer épül fel erre. Ez egy kettős gondolkodást igényelne azért, hogy ha bejön egy katasztrófa, azzal lehessen foglalkozni egyik oldalról, a másik oldalról pedig, hogy ha a város szegény területei vagy a társadalmilag fenyegetett területei elkezdnek elmozdulni, azzal milyen politikákat lehet lefolytatni. A magyar tervezői gyakorlatba a távoli jövővel foglalkozó eszköz még nem nagyon épült be, de szerintem óriási hozadékot tud tartalmazni. A távoli jövővel a klímatudatosság miatt kell foglalkozni. Azt számolták ki, hogy ha a föld középfőmérséklete 6 fokkal elkezd megnőni, akkor gyakorlatilag az összes tengerparti város víz alá kerül. Ha megnézzük, hogy a nagy országoknak az igazi nagyvárosai hol vannak, akkor láthatjuk, hogy mindegyik tengerparton van. Ebből lehet érezni, hogy ez egy óriási problémává tud válni. Ha tehát elkezdünk azzal foglalkozni, hogy 50 év múlva ne legyen ez a 6 fokos növekedés, akkor be lehet rendezni az odavezető utat, ki lehet találni azt, hogy mit kell tennie ahhoz az országoknak, a világnak, hogy csak 1 vagy 2 fokkal növekedjen a hőmérséklet. Innentől elhárulhatnak ezek a katasztrófa-lehetőségek. Ehhez már nagyon sok feladat van, és ezért kell a jövőtervezéssel foglalkozni. Az első ilyen jövőtervezési akciót Glasgow-ban láttam, 2011-ben indítottak el egy Glasgow 2061 programot, ahol mindenféle tervezési eszközökkel elkezdtek az emberekkel arról beszélni, hogy hogyan akarnak élni 50 év múlva. Nyilván ilyenkor a nagyon illuzórikus vagy a nagyon ideális elvek is megjelennek. Pl. ne legyen senki beteg vagy hajléktalan. Azonban egy csomó olyan dolog megjelenik már, ami azt mutatja, hogy a városnak melyik irányba kell elindulnia, vagy melyik irányba érdemes, hiszen ha a lakókat és az ott élőket képviseli, akkor ezek az irányok értékes vagy értékelhető irányok. A tanszékünk egy könyvet készített ebből a jövőkutatásból Budapest 2050 címmel. Ezt a könyvet menedzseljük, ahol kifejezetten Budapest belvárosa, tehát a Rottenbiller-Haller utca és a Duna közötti terület megmaradásának lehetőségeit vizsgáltuk több szcenárióból. Az értékek különböző szinteken jelennek meg. Ha egy kerületi vagy önkormányzati fejlesztésben meg fognak jelenni a föld jövőjére, az emberiség jövőjére vagy Európa jövőjére utaló elemek, akkor azt lehet látni, hogy az egyes szinteken a tendenciák nem mindig támogatják egymást. Néha egymással ellentétbe kerülnek, tehát egy versenyképesség vagy egy koncentráció erő más mondat, mintha a fenntarthatósággal foglalkoznának. Emiatt ezeket érdemes külön is vizsgálni, érdemes a magyarországi helyzetet, tendenciákat megvizsgálni, hogy hogyan alakulnak a magyar tervezési rendszerek, és hogyan tudja Ferencváros elhelyezni önmagát ebben a tervezési térben. A magyar törvényi adottságokat és kötelezettségeket Önök jól ismerik. Budapesten idáig „2” szintű közigazgatás volt, most „3” szintű Budapestről lehet beszélni, hiszen van egy erős kormányzati szereplő is a pályán. Az egyes szintek közötti törekvéseknek, szabályozásoknak a rendszere esetében még nem látható pontosan szerintem, hogy milyen irányba tud majd vezetni, és hogy tudnak majd ezek a szintek együttműködni. Dolgoztam kerületi szinten, és a főváros-kerület viszonylatában akkor is voltak konfliktusok. Ezek a helyzetek mindig megvannak. Most ez egy nagy feladat vagy egy nagy lehetőség, hogy a főváros és egy kerület között ezek a párbeszédok, ezek az érdekegyeztetések valójában meg tudjanak majd történni. Nyilván minden városnak más a feladata. Ferencváros Budapest belvárosában más feladatokkal küzd, vagy más lehetőségekkel van megáldva, mint pl. Salgótarján vagy Sátoraljaújhely, ezért ezek más és más eszközökhöz vezetnek. A városfejlesztés nemzetközi kihívásai

megjelennek Budapesten is. Látjuk egyrészt azt, hogy a lakhatási válság már nagyon itt van a városban, a belvárosi részeken már nagyon elszabadultak az árak, és a szegregáció is kezd újból megerősödni Budapest több területén. A lakáspolitikát az európai gyakorlatban a várostervezés része, ezért én is ezt használom. Látható, hogy 30 év alatt nem sikerült egy értelmes lakáspolitikát létrehozni az országnak, ennek mindenfajta hátrányát lehet látni. Ugyanakkor pedig azt lehet látni, hogy a fejlesztési tervezés olyan, mintha állóképeket próbálnánk megfogalmazni egy folyamatosan működő dologról. Nagyon nehéz ennek az eszközeit jól megtalálni. Az innovatív gyakorlatokban próbálkoztunk kisebb városokban (Pécelen és Zsámbékon) az egyetemi munka kapcsán ezeket a jövőképesítéseket elindítani. Ezek elég sikeresek voltak, az emberek borzasztóan szerették és az önkormányzatok számára is jó hatással volt. Hogy milyen módszerekkel is lehet ezeket a kitűzött célokat elérni, hogyan lehet ezeket az eszközöket egy ilyen többfeladatú, több diszciplinára utaló, többszereplős folyamatban jól megcsinálni, és hogyan lehet egy ilyen új tervezési módszerre átállni, hogy meg tudjunk felelni egyszerre a fenntarthatóságnak is és a közlekedési helyzeteknek, az energiaváltásnak. Amellett fogok itt érvelni, hogy nem nagy tervekre van szükség, hanem meg kell próbálni vagy meg kellene próbálni (én ezt javaslom, és mindig az adott terület felelősei lesznek azok, akik ezt megpróbálják beépíteni a rendszerükbe), hogy mik azok, amik a jelenlegi rendszerből hiányoznak, és mik azok, amikkel érdemes elindulni. A jelenlegi rendszerből hiányzik a folyamatos tervezés. Szakaszos tervezés zajlik, ezek a tervek nehezen tudják követni a helyzeteket. Ha a folyamatos tervezés el is indul és a város minden évben meg is rendel egy új tervet, praktikus adatok akkor sincsenek. A várostervezésnél egy csomó tervezési folyamat „hasra ütésre” zajlik. 2006-ban voltam egy EU-s konferencián, ahova egy angol kisváros gazdasági osztályának vezetője jött el a hivatalból, és megkérdeztem, hogy mit csinál. Azt mondta, hogy neki egy feladata van, adatokat gyűjteni. Tudta, hogy a boltban vásárlók melyik termékeket keresik, tudta, hogy melyik boltban hogyan oszlanak meg a lakók, tehát ha ebből egy belváros kiskereskedelmi fejlesztést akar csinálni, mert azt szeretné, hogy a belvárosában ismét visszaállna a kiskereskedelem lehetősége és fejlődése, akkor nyilván ebbe az irányba kell elmenni, meg kell ismerni az emberek igényét. Azt gondolom, hogy az adatgyűjtés egy borzasztóan fontos ügy. Szintén külföldi példa, hogy már a legtöbb nagyvárosban van egy „chief data officer”, aki semmi másért nem felel, mint hogy adatokat gyűjt, valamilyen módon rendszerezi a meglévő anyagokat, biztosítja, hogy ezek elérhetővé váljanak. Ugyanakkor erre utalok akkor is, amikor azt mondom, hogy a városnak folyamatosan a piaci, a tudományos környezettel és a társadalmi folyamatokkal párhuzamosan állandóan párbeszédet kell folytatni. Állandóan figyelni kell azokat a makrofolyamatokat, amik mellettünk zajlanak. Az Intel vezérigazgatójának van egy könyve, aminek az a címe, hogy „Csak a paranoidok maradnak életben”. Ebben arra utalt, hogy a nagy változások nem megsejthetők, és a nagy változásokat az tudja jól túlélni, aki leghamarabb tud reagálni. Erre ő pontosan azt mondta el, hogy az állandó figyelés, az állandó adatgyűjtés az, ami többlet lehetőségeket többlet erőfeszítéseket tud adni egy területnek. A másik, ami mellett én most még érvelnék, az az, hogy teszüzemeket kell csinálni, ahol ki kellene próbálni kicsiben egyes intézkedéseknek a lehetőségeit, mielőtt egy egész kerületben átállítanának egy egész rendszert. Zsámbékon próbáltam egyszer átvinni, hogy mielőtt leburkolnák a főteret több százmillió forintért, előtte meg lehetne próbálni, hogy csak lefestik, táblákkal jelezve megpróbálják megakasztani a forgalmat, és kipróbálnák, hogy hogyan lehet élni egy ilyen téren. Óriási beruházások zajlanak le. Ennek a klasszikus példája New York-ban a Times Square-en van, ahol azt tették, hogy nem ruháztak be egy vasat se jó 5 évig, hanem elkezdtek otthonról hozott székekkel és festékekkel a teret átalakítani. Amikor megvolt, hogy hogyan használják az emberek a teret, akkor írták ki a nemzetközi pályázatot, és akkor kezdték el leburkolni a területet. A Dessau-i példa olyan területekre vonatkozik, ahol a lakosság csökken, és arról szól, hogy a csökkenő lakosságot hogyan lehet bevonni a zöldterület használatába. Itt mezőgazdasági termelést találtak ki. Nyilván a klasszikus példa a berlini, a közösségi kertek, de ezek már vannak Magyarországon is, tehát megvannak ezek a lehetőségek. Szerintem ezeknek a rendszerbeállítása és ezekből csokrok összeállítása hihetetlenül sok tapasztalathoz és sok visszajelzéshez vezethet az önkormányzat számára. Detroit is azzal küzd, hogy hogyan tudják újrahasznosítani a területeket, mivel a lakosságának közel a fele elköltözött, és óriási területei maradtak szabadon.

Az AGILE egy számítógépes kifejezés, nem találtam rá jó magyar szót. Amikor azt látják a számítógép-fejlesztők, hogy kitűzik a célt, hogy 2 év múlva hova akarnak elérni, akkor azt látják, hogy addigra mások is odaérnek, és akár az egész piaci környezet megváltozik. Ez egy városban is így van, hiszen ha megváltoznak a nagyobb társadalmi mozgások, akkor habár kitűztük egy nagyobb gyalogterület átalakítását, de lehet, hogy mire odaérünk, erre már nem is lesz szükség. A lényeg, hogy hogyan lehet egy olyan folyamatot felépíteni, ahol a visszajelzések beépülése a döntésbe meg tud megtörténni egy önkormányzati rendszerbe vagy egy ilyen szisztémába. Az ábrán látszik, hogy hogyan lehet egy állandóan visszatérő helyzetre reagálni, nem egy növekedésre. Pár diát tettem be még arról, hogy milyen lehetőségek vannak. Nyilván ez az élelmézőközpontú városi területfejlesztés lehet, hogy Ferencvárosban nem aktuális, de a Gubacsi út körül vagy a József Attila-

lakótelepen akár lehet is ennek helye. Ez olyan helyekre reagál, ahol ennek több felvevőpiaca van. A szolidáris gazdaság borzasztóan fontos és Nyugat-Európában nagyon erősen terjedő olyan gazdasági forma, ami támogatja az ott élők jövedelemhez jutását, és minden eszközzel azon van, hogy ne csússzanak le nagyobb társadalmi rétegek. Az üres ingatlanmenedzsment vagy az átmeneti ingatlanhasznosítás nagyon nehézkesen mozog mindenhol, Ferencvárosban is. Nem tudom miért, mindig kiírom az eszközök közé, hogy milyen jó lenne, ha lehetne jól és pontosan csinálni, de ezt mégis valahogy nehéz előrevinni. Az üres ingatlanmenedzsmentnek Magyarországon klasszikusa a „parkoló az üres telken” parkolás vagy a közösségi kert. A másik a tempelhofi repülőter képe az átmeneti hasznosításban, ahol Berlin úgy döntött, hogy nem épít be semmit. Évente csinálnak egy népszavazást, ahol azt kérdezik, hogy jövőre építsenek-e be valamit. Mindig az jött ki, hogy nem, ezért azóta ott van üresen, és az egész repülőteret ilyen kishasznosításba vitték át. Ez arra akar inkább utalni, hogy nem csak nagy pénzzel lehet nagy célokat elérni, hanem lehet a lakosság összefogásával egy kellő érdekeltséggel és kellő bevonással lehet ezeket menedzselni. A másik az infrastruktúra, ami kettős dolog. Egyrészt egyre szélesebb, egyre nagyobb keresztmetszetek kellene ahhoz, hogy a várost el tudjuk látni, másrészt, ha a fenntarthatóságra gondolunk, akkor egyre szűkebb keresztmetszetekre lenne szükség. Emiatt aztán azoknak az áram- és gázhálózatok áttervezésre van mód, ahol elkezdődnek belépni a napelemek vagy a víztározók. Óriási vízmennyiségek mennek le a víztározókban, ugyanakkor a belső részekben, a parkokban csomó helyen ivóvízből öntöznek. Szerintem ezeknek az összevetése fontos, és nyilván az időskorúak társadalmi ellátása egyre nagyobb probléma, főleg a nagyobb városokban, nagyobb belvárosi területeken. A New York-i képen látszik, hogy először csak festettek, és mindenki hozott otthonról valamilyen eszközt, majd utána találták meg azt a jó formát, ami most már kialakult, elkészült. Lehet, hogy nem ezt várták tőlem, amikor innovatív várostervezési gyakorlatokat mondtam, de én direkt ebbe a pontba húztam be, hogy felhívjam a figyelmet a kis rendszerekre, a kis rendszerek jelentőségére. Főleg átmeneti időkben, olyan helyzetekben, amikor egy önkormányzatnak a forrásait meg kell keresni. Most keressük az új EU-s helyzeteinket, de emberekkel párbeszédbe kerülve szerintem mégis lehet érdemi fejlesztéseket létrehozni.

Árva Péter: Nekem építészmérnökként is (a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen hallgató voltam) sokkolóan tömény volt, tele olyan dolgokkal, amiket eszembe se jutott volna valaha is várostervezésnek gondolni, de tényleg azért kértem ezt az előadást, mert a jövő az, hogy ilyen irányba (is) kezdjünk el gondolkodni.

Kovács András: Nagyon érdekes előadás volt. Felmerült bennem néhány kérdés, és remélem, hogy tudok ezekre választ kapni. Az első a reziliencia forgatókönyvekre vonatkozik. Vannak katasztrófavédelmi előadók az önkormányzatokban. Milyen olyan forgatókönyvek lehetnek (összemosódás hangzott el), ami egy ilyen reziliencia növelő tervbe bekerülhetnek? A másik kérdésem: milyen innovatív társadalmi szolgáltatások vannak időskorúak számára? Ilyen téren milyen újítások jelentek meg, akár az utóbbi években? Az AGILE-hoz kapcsolódóan kérdeznék: hogyan tud ez beépülni egy várostervezésbe? Nekem ez nem volt világos. Értem, hogy visszajelzések gyakran, de hogy néz ki ez a gyakorlatban, van-e erre esetleg példa?

Dr. habil Alföldi György: A reziliencia forgatókönyvnel én nagyobb városokat vizsgáltam, magyarországi konkrét helyzetet nem, de utána megyek, és visszajelek ebben az ügyben, hogy milyen irányba lehet ezeket a forgatókönyveket megerősíteni. Ahhoz, hogy mit tekintünk rezilienciával kezelhető helyzetnek, kell egy állami politika. A katasztrófavédelem Magyarországon jelenleg állami szinten van, nem önkormányzati szinten, ezért egy önkormányzatnak lehet, hogy egy ilyen helyzetben másfajta politikákat, forgatókönyveket kell kialakítania. Külföldi városoknál a megoldási felelősök nem állami szinten vannak, hanem városi szinten. Ezért ennek utána nézek, és Árva Péternek eljuttatom.

Az időskorúak számára a legfontosabb az összes ilyen politikában, hogy minél tovább lehessen az időskorúakat a saját lakásukban megtartani, és minél inkább aktív életre kell őket bírni. Akár vendéglátási szolgáltatásokban, akár szociális típusú szolgáltatásokba lehet bevonni őket, ami egyrészt elfoglaltság-alapú, tehát aktív létet biztosít, másrészt pedig a város számára ez egy hasznos dolog lehet. Egy helyen próbáltunk óvodai szolgáltatás kíséretét (Salgótarjánban, ahol nagyon sok a jó karban lévő nyugdíjas, akik a bányász szakma miatt hamar mentek nyugdíjba). A városban van egy erős társadalmi szakadék, és megpróbáltuk, hogy hogyan lehet a szociális köteléket úgy megkezdeni, hogy a nyugdíjasok a gyerekekkel együtt dolgoznak.

Az AGILE ebben az esetben azt jelentené a várostervezésben (úgyis térinformatikai alapú nagyjából most már a tervezés), hogy akár több scenáriót dolgoz ki a város egy fejlesztési helyzetére, fejlesztési szituációra, és azt elkezdni tesztelni, megpróbál adatokat „beszipantani”. Magyarországon ez még tényleg nehéz, Németországban vagy Amerikában a helyi KSH adatbázisai nyilvánosak, és rendkívül részletezett adataik vannak, amik élesben

vannak rákötve ezekre a gépekre. Kvázi napi változást tudnak tekinteni, a kollégák vizsgálni tudják, hogy azok a scenáriók, amit a döntéshozók „belőttek”, és amelyiken mennek, van-e konfliktus. Ha elmozdulás van, akkor be tudnak avatkozni, döntéseket tudnak hozni. Ez ilyen szempontból lenne szerintem ideális. Lehet, hogy nem havonta kellene beavatkozni, de lehetne éves visszajelzés. Akár egy önkormányzat bizottsága vizsgálhatná ezeket a scenáriókat. Lehetne olyan fejlesztési tervet készíteni, ami több scenáriót is tartalmaz, és megnézni, hogy elindultak-e azok a hatások, és változik-e ez.

Árva Péter: Egy szót hozzátennék a rezilienciához: munkaügyben fenn voltam a várban, és köhögtem a szállópor-koncentrációtól. Az egy valós veszély, hogy pár hétig ilyen idő van, és betiltják az összes autót ebben a városban, de akkor is el kell jutnunk a munkahelyünkre, el kell jutnunk dolgozni, és akkor is fel kell tölteni az áruházakat. Egy darabig tehetünk úgy ebben a környezeti helyzetben, hogy korábban is volt már szmog, most is van, egyszer majd jön a szél és elfújja. Pont arról szól a dolog, hogy teszünk-e valamit, van-e arra gondolatunk, hogy egy ilyen helyzetben mit csináljunk. Ennél ilyesmire lehet gondolni.

Dr. Kulpinszky Eleonóra: Köszönöm szépen Professzor Úrnak a tartalmas előadást. Azonban az előadáshoz Kovács András adta meg a valódi értelmét, mert az a kérdés hangzott el, hogy „a valóságban ezt hogyan is lehet alkalmazni?”. Főleg úgy (valljuk be őszintén), hogy egy önkormányzatban olyan nagyon sok lehetőség és idő nincs a kísérletezgetésekre. Tiszteletteljes kérdésem lenne Professzor Úrhoz: mindaz, amit Professzor Úr elmondott, nagyon hasznos, mint általános tudás és alapműveltség. Az egyszerű ember nyelvére lefordítva egy döntési folyamatban, egy fejlesztési folyamatban hogyan lehet ezeket a lépéseket pontról pontra végigvezetni úgy, hogy gyakorlatilag ennek a kérdéssornak a megválaszolása pontos és pragmatikus legyen a szakma szempontjából?

Dr. habil Alföldi György: Melyik szakma szempontjából?

Dr. Kulpinszky Eleonóra: Ha már „feldobta a labdát”, akkor két szakmát tudnék megemlíteni: az egyik mindenképpen a nép, a másik pedig a tudományos szakma, amit Ön is képvisel most itt.

Dr. habil Alföldi György: Azért próbáltam ilyen kis eszközökre koncentrálni, mert a magyar törvények leírják a tervezési gyakorlat pontos menetét. Szerintem nem jól, de ezzel nem nagyon lehet mit csinálni. Nem tudja azt a jogszabályi környezet, hogy pl. az önkormányzat a József Attila-lakótelepen egy kis területnek az átalakítását hogyan intézze el. Erre lehet metódusokat kifejleszteni, kitalálni. Pl. azokat, amiket vetítettem. Illetve majd a közösségi tervezési akciónál lehet azt elmondani, hogy hogyan lehet ilyen kisebb lépéseket megtenni. Az önkormányzatnak van költségvetése, jelenleg feladatfinanszírozás van, tehát a költségvetés 80-90 %-a kötött forrás, ha jól tudom. Így tehát az önkormányzat „játéktere” borzasztóan szűkös. Ha az önkormányzat mégis a polgárokkal akar együttműködni, és segíteni őket, akkor ehhez új eszközöket kell kitalálni, mert a meglévők nem működnek. A meglévőknel nem az önkormányzat kezében van a dolog. Egy csomó minden már kikerült az önkormányzat hatásköréből, pl. a KLIK, az egészségügy. Emiatt, ha az önkormányzat érdemi hatást akar gyakorolni a saját környezetére, akkor új dolgokat kell „bevetni”. Ezek példák voltak, amikből igény esetén tudunk részletekre és helyzetre szabottan kialakítani. Ez inkább egy általános kép akart lenni, nem csak Ferencvárosra reagált ez az előadás, ezzel egyetértek. Inkább arra próbál reflektálni az előadás, hogy milyen lehetőségek vannak, és hogy a várostervezésből ne engedjük el az emberekkel való együttműködést, ne engedjük el a lakhatási politikát és a közterületeket. A jelenlegi rendszerben egy főépítész nem mindig foglalkozik lakhatási politikával, nem mindig foglalkozik olyan dolgokkal, amivel egy nyugat-európai társa foglalkozik. Lehet, hogy az integrált szemlélet nem volt jól kihangsúlyozva. Egy olyan tömör városi részen, ahol megjelennek szociális és társadalmi problémák, ott egy helyi oktatási intézménynek, akár óvodának a szerepe óriási. Egy társadalmi felemelkedésnek a része. Ugyanígy egy egészségügyi intézménynek is óriási szerepe van. Magyarországon ezek a lehetőségek nyilván nem adóttak, hanem arról érdemes gondolkodni, hogy hogyan lehet kisebb lépéseket tenni.

Dr. Kulpinszky Eleonóra: Megértettem, köszönöm.

Emődý Zsolt: Érdekes ez a „chief data officer”, ami egy munkaviszonyban működő dolog, nem is egy tisztség. Ez mindenképpen a nagyipari cégek műszava, de ahogy elnézem, az USA nagyvárosaiban is gyakori. Európában van erre valami érdemi előfordulás? Úgy tűnik a Wikipédiából, hogy ez inkább Amerikában jellemző. A gondolat

egyébként teljesen rendben van, viszont ha ennek Európában nincs igazán párja, akkor lehet, hogy egy kicsit túlzottan erős lenne ez az újítás, ha elgondolkodnánk ezen a pozíción. Mit lehet erről tudni?

Dr. habil Alföldi György: Akár a „resilience officer”-nél, akár a „data officer”-nél a felelősség megjelenését tartanám fontosnak. Ezeket azért raktam be, mert tudtam, hogy vannak ilyenek Amerikában. Rengetegféle platformon érkeznek az adatok, a térképektől kezdve az excel-táblán keresztül a fotókon át, mindenféle adat megy be. Ezeknek az összeszedése, egymáshoz illesztése, összerakása egyrészt egy felelősség, másrészt pedig ennek az állampolgári jogi kimenete még egy másik érdekes dolog. Úgy láttam, hogy ezeknek az offícereknek a feladata azt kifejleszteni, hogy egy önkormányzat milyen politikákat hoz létre, hogyan biztosítja az állampolgárai számára a nyitottságot, a hozzáférést vagy az őket vizsgáló helyzeteknek a követhetőségét. Azt gondolom, hogy nálunk még messze vagyunk attól, hogy ezek az adatok beömljenek mindenféle platformba, de nagyon jó lenne, ha ez elindulna. Volt még egy olyan mondat, ami nagyfiúsnak akart látszani, de emiatt ki is szedtem: ha még a mesterséges intelligenciák szerepét is bevesszük, akkor borzasztóan kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek a városok polgárai, amennyiben a közösség nem foglalkozik ezzel официális módon. Erre akartam utalni.

Dr. Bácskai János: Nagy érdeklődéssel hallgattam én is az előadást, és próbáltam keresni a helyét a nagyvilágban, főleg itt a bizottság életében, hogy mi végre is hallgatjuk ezt. Minimum gondolatébresztőnek kell lennie. Sajnálom, hogy Dr. Gegesy Ferenc díszpolgármester úr nincs itt, azt hittem, hogy kíváncsi lesz arra, hogy hol tart ma a világ. De nyilván az az ő dolga, hogy érdeklődik vagy nem. Nagy érdeklődéssel hallgattam, főleg azért, mert ez a tanszék részt vett már itt Ferencvárosban egy közösségi tervezésben, a Ferenc tér közösségi tervezésében, és azt gondolom, hogy sokat tanultunk egymástól. Valószínűleg Önök tanulhattak tőlünk többet a gyakorlati részét illetően és a közösséggel való kapcsolatot, mi pedig sokat tanulhattunk a szakmából, hogy mit lehet egy kedves, kedvenc térrel csinálni. Kovács képviselő úr szinte megrendelt valami katasztrófát, vissza is kérdeznék, hogy milyen katasztrófát szeretne, hogy lássunk és modellezzünk? Szerintem volt az elmúlt 30 évben elég olyan helyzet, ami egy kerület, város életében bőven sok, kezelendő és egészségesen kezelhető volt. Professzor úr nagyon helyesen mondta, hogy a katasztrófavédelem és az azzal kapcsolatos teendők állami felelősség és állami nagyságrend. Nyilván, ha olyan helyzet adódik (volt belőlük bőven), akkor a kerület el tudja látni, és eddig is el tudta látni. Nyilván kellő szerénységgel bármikor fogadunk új ötleteket, de mindig minden a gyakorlatban dől el, és talán ez is lenne az értelme ennek a mai bizottsági ülésnek, illetve az előadásnak és a majd elhangzó előadásnak is. Nem látnám ilyen lekötöttnek a mi helyzetünket, hiszen éppen költségvetés-előállításkor, szavazás előtt vagyunk. Nem becsülném le a mi képességeinket, hiszen ha csak a kasszában hagyott pénzre gondolok, vagy egyáltalán Ferencváros gazdálkodása alapján elég sok pénz van arra, hogy kísérletezhessen (jó értelemben véve) a közösségi tervezés legkülönbözőbb módjaival vagy a katasztrófavédelemmel. A szabad pénz nem kevés, több milliárd forintról beszélünk. Professzor úr ezt vagy nem tudta, vagy lebecsülte ezt az összeget. Adott esetben megvan a szabadsága egy Képviselő-testületnek (legfeljebb nem választják meg őket újra), hogy akár az összes pénzt elköltsön ilyen célokra (nyilván nem fogja). Van bőven olyan tartalék, hogy akár egy Ferenc térnyi, 100 milliót összeget úgy költsön el, hogy az ténylegesen közösségi tervezés legyen. Szerintem többet is el lehet erre költeni a legkülönbözőbb helyeken, megengedi a jelenlegi helyzet. Ha csak azt vesszük figyelembe, hogy hányféle országrészünk van a legkülönbözőbb élőhelyekkel és típusokkal, valóban lehetne közösségi kerteket tervezni, a parkolást másfajta megoldással is kísérletezni lehetne az eddigiekkel szemben vagy a megszokottakkal ellentétben, főleg a József Attila-lakótelepen. Az összes olyan közösségi megnyilvánulási forma, ami a városi léttel sajnálatos módon együtt jár. 2002-ben vagy 2003-ban a metróban sikerplakát volt, hogy hála Istennek ma már minden második ember a világon városban lakik. Ezt nem gondolnám olyan nagy sikernek, szomorú vagyok emiatt, hiszen láthatjuk a városi lét összes gondját és baját. De, ha már városba kényszerültünk, kényszerítettük saját magunkat (bárki költözhet természetesen vidékre, de mi ferencvárosiak vagyunk), akkor lehet bőven ötletünk és van is, volt is annyi ötletünk, amiket ki lehet próbálni. Főleg így ciklus elején ezt se becsülném le. Akár még a középtávú tervekben is hiszek, hiszen 5 év nagyon hosszú idő. 5 évre akár minden évben mást és mást, nagyon jó programokat lehetne tervezetten megvalósítani. Idén ezt, jövőre azt, lehetne parkokra, oktatási intézményekre fordítani. Attól, hogy az Állam kezelésében vannak az oktatási intézmények, attól még nagyon sok közösségi programot és tervezést lehetne az önkormányzattal együtt megvalósítani. Az Állam nem fog „megsértődni”, ha az önkormányzat az eddigi támogatási szintjét, több százmillió forintot ezután is az iskoláinkra, a gyerekeinkre fogja fordítani. Beszélhetnék még sokáig, de igazából azért gondoltam ezt a hozzászólást, hogy inkább mindenkit arra bátorítsak, hogy ebből az előadásból milyen sok minden kijöhetne az együttműködéssel, ha veszünk egy-egy

hozzaértő tanszéket. A Ferenc téri példa azért is különösen kedves a számunkra, hiszen azok a diákok, akik ebben részt vettek, azok bőven fiatalabbak itt sokunknál, és jóval okosabbak is ezen a téren. Milyen jó volt őket nézni, hallgatni, miközben a nép mondta meg, hogy mit szeretne, tehát egy klasszikus szép példa volt. Nagyon sok ilyet kívánok, és biztos, hogy lesz is Ferencvárosban.

Árva Péter: Köszönöm a hozzászólást, ez nagyon jó átvezetés lett volna a következő előadáshoz, de még lesz egy viszontválasz Alföldi Györgytől.

Dr. habil Alföldi György: Köszönöm Polgármester Úrtól a hozzászólást. Tényleg nem készültem fel oly módon, hogy Ferencváros tartalékairól és a költségvetés szerkezetéről lennének információim. Országos helyzetet mondtam, országos vizsgálataink vannak. Teljesen egyetértek azzal, hogy a kísérletezésre szükség van, és én erre próbáltam biztatni, és inkább csak arra, hogy hogyan lehet kiegészíteni azokat az ötleteket, és kisebb-nagyobb ötleteket hogy lehet az emberek bevonásával csinálni. Az akkor egy jó helyzet Ferencvárosnak, hogy a költségvetése nem leköttött forrásokból áll. Ez egy klassz dolog.

A Bizottság a napirenddel kapcsolatban határozatot nem hozott.

2./ Előadás a közösségi tervezés témakörében

szóbeli előterjesztés

Előterjesztő: Árva Péter elnök

Előadó: Dr. habil Alföldi György DLA, BME építészmérnöki kar dékánja

Árva Péter: A közösségi tervezésnek tényleg voltak hagyományai a kerületünkben. Polgármester Úr a Ferenc teret emelte ki. Azért kértem ezt az előadást, mert a közösségi tervezés nem egy olyan dolog, hogy egyszer csináljuk, valaki tudja, és utána tudjuk. A közösségi tervezés egy olyan dolog, amit 4 szereplőnek kell párhuzamosan, egymással közösen megtanulni. A közösségi tervezést meg kell tanulnia a Hivatalnak (nézek itt Főépítész Úrra), a hivatali dolgozóknak is részt kell ebben venni aktívan. A közösségi tervezést meg kell tanulnia nekünk tervezőknek is (tervező is vagyok). Az egy külön képesség, hogy a közösség véleményét hogyan tudjuk integrálni a terveinkbe. Meg kell tanulni a közösségi tervezést a lakosságnak is, mert nem vagyunk szokva lakosságként ahhoz, hogy amit mi eldöntünk, az úgy lesz. Ez egy nagy felelősséggel járó dolog a lakosság részéről. Negyedik szereplőként meg kell tanulni a közösségi tervezést a városvezetőknek, hogy igen, ez egy olyan történet, aminek a végeredménye nem biztos, hogy az lesz, amit mi jónak tartunk, és ezt nekünk el kell tudni fogadnunk, ezt is meg kell tanulni. Kifejezetten örülök annak, hogy vannak jó példák erre a kerületben, sajnos voltak kevésbé sikeres próbálkozások is. Ez tényleg egy olyan dolog, amit mindnyájunknak tanulni kell.

Dr. habil Alföldi György: A közösségi tervezés Magyarországon borzasztó nagy gyűjtőhalmaznak a neve. A „public participation”-nek mindenféle fordításából fakad ez a dolog. Én a társadalmi bevonást vagy a részvételi tervezést szeretem inkább, mert jobban írja le azt a fajta viszonyt, amit Árva Péter felvetett. Bevallom, nekem is van egy ilyen tapasztalatom. A VIII. kerületben dolgoztam, és 2006-ban kezdtünk el a Mátyás téren közösségi tervezést. Az a vidám helyzet állt elő, hogy meg is írtam mindet egy könyvben, annak az első oldalát másoltam ide a slide-ra. Miről is szól egy közösségi tervezés? Emberek bemennek egy nagy tornaterembe, és ott próbálnak beszélni a helyiakkal. Ez kicsit a saját pozícióm, hogy nagyon szeretem ezt a dolgot. A közösségi tervezés történetéről szeretnék egy pár szót mondani. A 70-es évektől kezdődött el a világban, a XXI. század első évtizedei azok, amikor mindenütt ezek a közösségi tervezések és a döntések társadalmisításának jelentős része megindult. Mi is az alapja a közösség bevonásának? Az egyik legfontosabb része egy közös felelősség kialakulása, az, hogy hogyan tud kialakulni a városlakók és a város irányítói között egy közös felelősség. Az, hogy hogyan tudja ez az eszköz esetleg a városlakók közötti kohéziót erősíteni, hogy hogyan tudja ezeket az atomizálódó, ad hoc társadalmakat egy kicsit felülmúlni. Magyarországon nagyon nehezen alakul ki a feladatmegosztás. A nyugat-európai példák azt mutatják, hogy egy ilyen közösségi tervezés után egy egyesület átvész egy fenntartást, akkor ezt le tudják szerződni, és ez a dolog végigmegy. Én még mindkét oldalt gyengének látom. Magyarországon a civil szektornak is nagyon hullámzó a teljesítménye olyan szempontból, hogy akik összeállnak és elkezdnek együttműködni, ott valaki aztán férjhez megy, megnősül, vagy más városba megy dolgozni, utána már az egyesület teljesen átváltozik. Ebben vannak kihívások az önkormányzat számára, meg

természetesen a közügyek iránti felelősség, és aminek a feladatait nekik el kell végezni. Ezt nem adhatja fel az önkormányzat, erről nem tud lemondani, és ez nagyon fontos. A közösségképet próbáltam itt leírni. Úgy érzem, hogy Magyarországon egy intézménybázisú közösségi kép van. Ha beszélgetünk az utcai emberekkel arról, hogy kinek mi a dolga, akkor az emberek borzasztóan hamar kihelyezik magukból azt, hogy kinek a dolga az utcán szemetet szedni, mi mindent csinálni. Minden az önkormányzaté, nem áll össze bennük, hogy ez nem pontos így. El kell hitetni az emberekkel, hogy mi mindannyian ugyanazért a dologért vagyunk. Külföldi szakértők azt mondták, hogy nagyon nehéz a bizalmat megszerezni, viszont utána nagyon könnyű elveszíteni, egy önkormányzatnak nagyon hamar ki lehet ebből esni. Inkább azt a részét emelném ki, hogy egy közösségi terv is akkor jó, ha szinte folyamatos, sok ideig tart, és állandóan vannak visszajelzések. Fontos, hogy ha egy bizalmat megszerez egy önkormányzat, akkor tudjon továbblépni. Nyilván a képviselői demokrácia és az emberek közötti viszony az, ami 1970 körül elindította ezeket a folyamatokat, akkor már nem lehetett látni az egyén szintjéről, hogy milyenek az intézmények. A külföldi kollégák azt írták le, hogy mindkét oldalon kell dolgozni. Elnök úr is mondta, hogy az emberek befogadásáért is dolgozni kell, egyszerre kell mind a két irányba dolgozni. Amíg a kooperatív hagyományaink megvannak a kisvárosi vagy egy falusi környezetben, addig ez nagyon nehezen fedezhető fel a városi környezetekben, hiszen valójában nem is közösségek. Ezek egy kicsit ad hoc közösségek, nagyon ritka, nagyon kevés olyan része van a városnak, ahol nagyon sok ember nagyon régóta lakik, és még a gyerekei és az unokái is ott laknak. Nagyon sokszor gyorsan változó és teljesen eltérő kulturális háttérrel rendelkező közegek kerülnek egymás mellé. Ezeknek az együttműködése, a társadalmi tér használata így borzasztóan sok feladatot ad. 2004-ben elkezdtünk egy közösségi tervezést, és azt mondtuk, hogy két bérházat felvállalunk úgy, hogy az emberekkel együttműködve fizikai munkával fogjuk együtt csinálni a ház dolgát. 8-10 házat végimentünk, hogy ki vállalja be ezt a feladatot. Mindenhonnan elzavartak minket azzal, hogy ez az önkormányzat dolga. Az is elhangzott, hogy a polgármester megígérte 10 éve, hogy kapok lakást, és mégsem kaptam. Aztán 2 házzal elkezdtünk dolgozni, és ott borzasztóan jók voltak a tapasztalataink. Egy fővárosi forrásból 100 millió forintot nyert az önkormányzat, és ezt a 100 millió forintot a tervezés elejétől végig az emberekkel együtt költöttük el. Ennek jók voltak a visszajelzései. A szegénynegyedek problémája azért van külön felírva a dián, mert én is szegénynegyedben dolgoztam Budapesten, és ott teljesen másak a közösségképződésnek az elemei. Ott inkább menekülési stratégiák vetődnek fel, mint a helybeli közösség ott tartó ereje. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy a közösségi tervezés egy eszköz, de a döntés, a felelősség az önkormányzaté. Nem helyettesíti. A feladat ebben az esetben nem a döntés átvétele, hanem a döntés elmélyítése, okosabbá tétele. Polgármesterek szokták megkérdezni, hogy miért „ölünk pénzt, időt, „paripát” ebbe az egészbe. Azt szoktam összeszedni, hogy szövetségeseket lehet gyűjteni az emberek közül, konfliktusokat lehet megismerni a pályán, bizalmat lehet építeni. Egy olyan tudáshoz tud jutni az önkormányzat, ami elmélyíti a lehetőségeit, illetve olyan közös többleterőt tud megteremteni, ami az összefogás irányába mutat. A közösségi tervezést lehet alulról felfelé és felülről lefelé szervezni. Magyarországon nagyon ritka az alulról szerveződő közösségi tervezési gyakorlat. Ezek jellemzően inkább fához kikötési és műemlékhez való kikötési akciók. Azok sokkal jellemzőbbek, mint egy folyamatos munkának, parkfenntartásnak a munkája. Azt láttuk, hogy a tervezés során nagyon jól lehetett együttműködni az emberekkel, a virágültetés is nagyon jól ment, de a fenntartásba már nem tudtuk bevonni őket, vagy nagyon nehezen tudtuk ezt megtenni. A Teleki téren voltak azonban jó tapasztalataink. Jelenleg a projektalapú bevonások zajlanak, az egyes projektekhez, az egyes eseményekhez kötődnek ezek a közösségi tervezések. Azt lehet látni a szakirodalomból, hogy a nyugat-európai helyzetekben egész városoknak a hosszú távú várostervezésében is együttműködnek, dolgoznak benne, kiszélesítik ezeket a platformokat. Kétfajta közösségi tervezésben van tapasztalatom. Az egyiket én tanítónak hívom, ahol az az elvárás, mind a tervezőtől, mind az önkormányzattól, hogy mélyítse el azokat az értékeket, ami megvan. Kistelepüléseken ez borzasztóan jól működik. Tényleg van egy közös értékrend, ami egy nagyon jó működést ad. Az is látszik ugyanakkor, hogy ezekben az esetekben nagyon ritka, amikor egy eltérő érték be tudna oda szűrődni. Az lepattan róla. A nagyvárosokban pedig én elfogadó folyamatnak hívtam az ottani közösségi tervezést, ahol értékek jelennek meg egymás mellett, és kérdés, hogy hogyan lehet ezeket az értékeket egymás mellett megjeleníteni, hogy lehet ebből a döntéseket létrehozni. Úgy, hogy akár nem értünk egyet mindenkivel vagy akár több érték is meg tudna jelenni. Tehát egymás értékeit el tudnánk fogadni. Ez borzasztó nagy kihívás mind a mediátor, mind a tervező, mind a döntéshozó számára is, hogy hogyan lehet ilyen módon döntéseket meghozni. Elég nehéz a gyakorlat. Két amerikai könyv borítóját mutatom, ezt a gyakorlatot próbáltuk ki mi is. Projektekhez kapcsolódik, de szűk időszámban, borzasztóan hatékonyan, de nagyon jó minőségben tudja végigcsinálni ezeket a tervezési folyamatokat. A magam részéről négy nagy csoportba raktam a feladatokat. Az egyik az elköteleződés. Azt gondolom, hogy egy valódi részvételi bevonást, társadalmi bevonást önkormányzati döntésnek kell megelőznie. Nagyon nehezen jön ki az önkormányzati döntés. Az én praxisomban is egyszer

sikerült ezt idáig rendesen végigcsinálni. Ott lehet azt végigbeszélni, hogy az önkormányzat milyen tekintetben várja az emberek véleményét, akár ad-e át döntést, felelősséget vagy nem ad. Megnevezi azt a mediátort vagy azt a hivatali munkatársat, akinek a feladata lesz ennek a végrehajtása? Az egész folyamatot elkezdni felépíteni. A másik a megszólítás. Az a kritikus része a dolognak, és az borzasztóan nehéz, nem megy. Gyakorlatilag a praktikuma az, hogy nagyon nehéz az embereket megszólítani. Kisvárosban dolgoztunk, ahol 15000-en laktak és 5000-es Facebook-csoport volt. Azt hittük, hogy megvan mindenki. Mégis, amikor a fizikai esemény, az utcai találkozó létrejött, akkor kiderült, hogy az emberek nagy részét nem értük el. Ami erőforrás van egy ilyen anyagra, az a személyes megkereséstől a plakáton át az újságon keresztül a Facebook-esemény. Most dékánként még az Instagram-ot is tanulom. Fel szeretném hívni a figyelmet, hogy az Instagram-ra a fiatalok borzasztóan jól reagálnak és hamar. Rengeteg olyan eszköz van, amivel meg lehet próbálni elérni a közösséget. A párbeszéd igazából már a jobbik része, ha már meg vannak a szereplők, és lehet folytatni a párbeszédet. A negyedik pedig a döntés kiértékelése és az újratervezés, amikor a közösségen keresztül megszületnek a javaslatok, abból hogyan lehet döntést hozni, és hogyan lehet ennek aztán újra nekivágni. A következő diákon illusztrációk lesznek: Quito-ban volt 2016-ban a Habitat 3. konferenciája. Ennek az a specialitása, hogy 20 évenként hívják össze. Egy emberöltőben tehát ezen nagyon kevésszer lehet részt venni, de ez az ENSZ-nek a lakhatással és a városok jövőjével foglalkozó szervezete, akik kiadták ezeket a javaslatokat. Az elköteleződésre mutatom a zsámbéki példát, ahol a polgármester úrral személyesen voltunk a helyszínen, és meghozták a döntéseket. A megszólítással kapcsolatban nekünk az volt a legerősebb tapasztalatunk, hogy egy közlekedési útvonalba álltunk bele, ahol az emberek hazamennek a busztól, és abba a keresztbe beleálltunk, így csak rajtunk keresztül lehetett átmenni. Ez így egy kicsit kényszermegszólítás volt. Vagy egészségnapot szervezett az önkormányzat, és ott szólítottuk meg az embereket. Nem vagyok beképzelt, de azt kell állítanom, hogy nem miattunk jönnek oda a helyszínre az emberek, hanem valami más miatt, mi csak ilyen társutasként próbáltunk „rárepülni” az emberekre. Így nagyon sok embert tudtunk megszólítani, de az eseményeket nagyon ki kellett választani. Fontosak még a grafikai és rajzos megoldások, aminek az a jelentősége, hogy gyorsabban felfogják az emberek, többfajta iskolával, többfajta kultúrkörből is értelmezhetővé lehet tenni. Borzasztóan sikeres még a „gamification”, ami játékosítást jelent, erre nincs jó magyar szó. Ez arra mutat, hogy valamilyen játékon keresztül kezdjük el felvenni az emberekkel a kapcsolatot, és valamilyen játékon keresztül tudjuk őket bevonni. A következő dián van egy kis videó részlet a péceli kezdeményezésről. Az egyetemen volt egy alkotóhetünk, ahol a srácokkal azt találtuk ki, hogy milyen eszközt vigyünk ki a következő eseményre. Egy statika professzor segített nekünk, és végül is azt mondtuk még el neki, hogy az én autóm csomagtartójába férjen még el ez az eszköz. Egy eszköz befért, de aztán kiderült, hogy 32 darabot kellett ebből vinni, így mégis kellett egy Ford Transit-ot szerezni, hogy kijussunk Pécelre. Az is a játékosítás irányába hat, hogy hogyan tudjuk majd az embereket bevonni abba, hogy dolgozzanak velünk, mondják el a véleményüket. Ez végül is egy elemekből összeépített cucc lett, ami szétszedhető, és aminek egy gyorskötözővel voltak meg a kapcsolatai. A tanszék 6000 darab színes labdát vett, és ezzel mentünk ki a városba. Ezt a 6000 labdát azóta is használjuk, tehát nem volt pénzkidobás. A dolognak itt az volt a lényege, hogy minden labda mást jelent. A lakó, akivel találkoztunk, választhatott 5 labdát. Az már az ő döntése volt, hogy inkább környezetvédelmi labdát (zöldet) kért, inkább önkormányzati szolgáltatást vagy útfelújítást (volt egy kód, hogy melyik labda mit jelent). Utána összeszámoltuk, és ez egyszerre súlyozta azt, hogy hányan voltak, és egyszerre súlyozta azt is, hogy mik az elmozdulásai annak, hogy mit tartanak fontosnak az emberek. Egy kicsit nagyképűen 3D-s diagramnak hívtuk ezt, de valójában egy labda volt. Fontos még, hogy ugrálóvár és ilyen típusú játékeszközök nélkülözhetetlenek. Ha nincs ugrálóvár a közösségi tervezésnél, akkor az „el van hegedülve”, oda nem mennek emberek, csak akkor mennek, ha van ilyen. Az arcfestés volt még nekünk egy borzasztóan erős cucc. Utána pedig összeraktuk ezt a folyamatot, és önkormányzati döntésben meghoztuk, hogy célzott munkacsoportokat, egyéni interjúkat, informális beszélgetéseket valósítottunk meg, területenként húztunk össze csoportokat. Erről összegzéseket csináltunk, ezeket feladtuk az Interneten, a Facebook-on, hogy mindenki lássa. Utána voltak a városrészi események, amikor kimentünk a városrészekbe, és felállítottuk ezeket a cuccokat, amivel mentünk. Utána ezt ismét összegeztük, és ebből készült az a szakértői anyag, amit még egyszer visszatettünk a Facebook-ra, ezt követően került az önkormányzat elé ez a dolog. Nekünk a térképezés működik eszközként leginkább egy ilyen önkormányzati szituációban, ahonnan borzasztóan sok információt lehet kinyerni. Az angol példa is azt mutatja, hogy ők egy mozgókönyvtárat vittek ki a helyszínre. Amíg a gyerek ül, addig az apuka és az anyuka különféle eszközökkel tudott párbeszédet folytatni. A Mátyás tér közösségi tervezésénél üres térképekkel kezdtünk, utána egyetemistákat vontunk be a Budapesti Corvinus Egyetemről, akik mintarajzokat rajzoltak. Egy borzasztóan sokirányú dologgal vágtunk neki. Pécelen annak vágtunk neki, hogy városrészek véleményét hogyan lehet megismerni. Ott nem volt úgy városrész, mint mondjuk Ferencvárosban, ott mi alakítottuk ki a városrészeket, és

ezekről kommunikáltunk. A dián lehet látni, hogy hogyan van a közösségi tervezés a gyakorlatban, és hogy hogyan működtek ezek a háromszögek, valamint látható a töménytelen mennyiségű labda is. Arra kellett rájöttünk, hogy amikor gyerekek érkeztek, akkor kellett egy külön háromszöget mutatni, hogy ők oda dobálják be, amit akarnak, mert a dolog reprezentativitását ez elrontotta. Amúgy nekünk oktatási szempontból borzasztóan jó, mert a hallgatókkal nagyon jól tudtunk együtt dolgozni ezekben a dolgokban, és utána voltak stakeholder-beszélgetések vállalkozókkal, egyházakkal. Nagyon tematikusan mentünk végig, és ezeknek az eseményeknek megvoltak a jegyzőkönyvei, a bemeneti napirendi pontjai. A döntésnél mi csináltunk összerajzolt vagy összefényképezett anyagokat arra vonatkozóan, hogy mit mondtak az emberek. Érdekes kérdés, hogy a mediátornak mennyire kell építésznek lenni. Azt látom, hogy sokszor segít, mert segít a tervezőnek összefoglalni. A Mátyás téren mi voltunk a tervezők és a mediátorok is, tehát van tapasztalatunk abban, hogy ez nem volt annyira jó. Sokkal erősebb, amikor külön van a mediátor, az önkormányzat, a lakók és a tervező. Ez szerencsésebb megoldás, és a külföldi példák is ezt mutatják. A következő dián látható, hogy ezeket a rajzokat csináltuk végig, itt pedig a beérkezett ötletek helyzete látható. Utána tematikus összefoglalókat csináltunk, és értékek köré gyűrtük össze. Akkor is próbáltunk beruházási és szoftvertípusú eszközöket, intézkedéseket mondani, ami gyorsan vagy hosszútávon megvalósítható. A következő diákon a régebbi tapasztalataink láthatók. Az első próbálkozásunk 2000 körül volt, ez még nyilván csak arról szólt, hogy az ott élő embereknek 3 követ megmutattunk, hogy melyiket rakjuk le. Végül a 3-as követ raktuk le. A lakóházas projekt látható a következő dián, amiről már meséltem. Itt az első kérésünk az volt, hogy a lakók vegyenek részt fizikai munkával a ház rendbetételében. Ez rendre a pincetakarítás volt, 30-40 konténer szemét jött ki. Elkezdtek megismerni egymást az emberek, azt mondták utána, hogy már köszöntek egymásnak a folyosón, a lépcsőházban, ha találkoztak. Ez tehát közösségépítés szempontjából jó volt. A következő dián pedig egy Tihanyi Dominika-féle, kicsit líraibb megoldás látható a Szentkirályi utcában, amit menedzsteltünk. A belvárosi részben érdekes, hogy hogyan lehet identitást építeni, identitással dolgozni. Akkor Dominika borzasztó egyszerű eszközöket talált ki, egy sima falfestő hengerrel csináltak mintákat. A Mikszáth Kálmán téren, amit a kerület akkor átadott, a fiatalok műanyag dobozokból csináltak hasznos dolgokat. A Mátyás tér nagyon sarkalatos területe a VIII. kerületnek, ahol a különféle stációi voltak a területnek, a legrosszabból a legjobbig, mindenféle helyzet volt. Ezen a 2002-es képen látható, hogy kietlen pusztaság volt, ahol nem lehetett mit csinálni, mert nagyon közel volt a hajléktalanszálló volt, és srácokból álló bandák rombolták a helyzetet. Azt találtuk ki, hogy hogyan lehet ezeket a helyzeteket oldani, hogyan lehet közösségi tervezéssel végigmenni. Voltak helyszíni alkalmaink, amikor a helyszíni alkalmakon is együtt dolgoztunk az emberekkel makettekkel, élő példával. Volt egy téli akciónk, amikor a szomszédos iskolában a fenntarthatóságra reagálva PET-palackok voltak egy hálóban összefűzve, és egy cementes-műgyantás cuccal volt leküldve, amiből ülődombok lettek. Az volt az alku azokkal a srácokkal, akik csináltak egy ülődombot, hogy azt olyanra festik, amilyenre akarják. Ez így vonzotta a srácokat. Egy dolog nem volt bekalkulálva: túl jól sikerült a közösségi tervezés, mert az ülődombokon utána elindult az élet, és amikor 10 év múlva visszamentünk közösségi tervezni, akkor azt mondták a lakók, hogy mindenki ott ül egész este, és az egész közterületet használják. Erre vágytunk 10 évig, hogy ott üljenek az emberek és használják, de mivel szóltak a lakók, ezért felszedtük az ülődombokat. A Teleki tér volt az egyik prémiumprojektünk, ahol sikerült az önkormányzattal előre meghozni a döntést, hogy átadja a döntést a tervezőnek és a lakónak. Meghatároztuk persze a kereteket, az anyagi kereteket, meghatároztuk azt is, hogy mi az, ami az EU-s pályázatban előírás, és utána a lakók és a tervező ezt végigvitték. Ezt követően az önkormányzat csak bólintott, amikor kész lett. Ebben volt az, hogy a 10. vagy 11. alkalommal már arról beszélgettek a helyiek, hogy az első ötletbörzén összeszedett ötleteinek az összege 370 millióra jött ki, de az önkormányzat 170 milliót biztosított rá. Utána saját maguk kezdték el visszavágni az ötleteiket, végiggondolni, hogy mi lehet az, ami jó lehet. Alakult is egy egyesület, a Társak a Teleki Térért Egyesület, amelyik azóta is gondozza ezt a teret. Pesterzsébeten volt egy egyetemi projektünk, ahol egy angol egyetemmel közösen a fenntarthatóságról és a természetes anyagok használatáról, hasznáról folyt a polémia, és ebből gyűjtöttünk érdemi véleményeket. Az utolsó dián látható az a folytatás, amit Elnök úr mondott, hogy a participáció nem egy egyszeri alkalom, nem egy pillanat, hanem egy állandó helyzet, ami arról szólt, hogy hogyan lehetett a mindennapi interakciókra lefordítani ezeket az elméleteket és eszközöket.

Dr. Kulpinszky Eleonóra: Ez valóban nagyon izgalmas előadás volt, már csak azért is, mert látni elméletben mindazt, amit az ember gyakorlatban is végigvitt egy párszor, érdekes megfogalmazásokat hoz ki. Szeretném kérni Elnök Urat, hogy amennyiben mód van rá, és Professzor Úr is megengedi, akkor ezt az előadást legyenek szívesek átküldeni. Szeretném ezt mélyen az elmémbe vésni, hogy a következő 5 évben lássuk, hogy hogyan is fog ez működni.

Takács Máriusz: Köszönöm ezt a nagyon tartalmas előadást. Nekem két dolog volt, ami nagyon megragadott belőle. Az egyik az, amikor az elején arról beszélt, hogy ez mennyire a közösségről és a közösség megépüléséről szól, és hogy az a feladat, hogy együtt terveznek az emberek, mennyire karakteresen hozza létre azt, hogy a társadalomban létrejön még egy összetartó csoport, még egy szövet, ami nagyon is erősíti a társadalmunkat. Azt gondolom, hogy ez a legerősebb feladata, része társadalmilag ennek a projektnek, a közösségi tervezésnek. Ez nem csak mindenképpen támogatandó, hanem amikor mi az önkormányzati szinten tervezünk, és azon gondolkodunk, hogy ezt hogyan csináljuk, akkor hosszútávon gondolkodjunk benne, mert ennek hosszútávon van jelentősége és értelme. A másik, amire az előadó többször kitért, hogy a gyerekek mindenhol megjelennek a programokon, a rendezvényeken. Ez egy nagyon-nagyon fontos szegmense. Nem csak közösségépítő, hanem társadalmi-pedagógiai projekt is, mert ez a tudás, ez a tervezés a társadalmi működési folyamat, ahol az állampolgár beleszól, aktívan részt vesz, dönt. Szükségszerűen egyébként többek között a családok, akik foglalkoznak ezzel, családok, akik aktívan foglalkoznak azzal, hogy milyen az ő környezetük, szeretnék beleszólni, és elviszik a gyerekeket. Ők azt látják, hogy a szüleik részt vesznek egy ilyen projektben, és egészen más, tudatos állampolgárrá válnak a későbbiekben. Nagyon fontos, hogy ezzel is tudatosan foglalkozzunk, gondolkodjunk együtt a közösségi tervezésről társadalmi-oktatási projektként is. Olyan projektként is, amit az oktatási rendszer egyébként soha nem fog tudni nyújtani. Viszont mi önkormányzatként, közösségi tervezést lehetővé tevő szervként igenis tudunk biztosítani. És nagyon fontos, hogy ennek hosszútávú folyamatossága legyen azért, hogy mindenkire elérhessen.

Dr. habil Alföldi György: Ez szerintem is nagyon fontos, csak hogy az én kicsit ironikus megjegyzésem abba az irányba is mutatott, hogy vannak ilyen megvalósíthatósági korlátai is: ha az ember nekiáll bármilyen klassz dolgot kitalálni, de az emberek nem jönnek oda, akkor „pusztába kiáltott szónak” érzi. Ezért találtunk ki ilyen eszközöket, és nyilván a gyerekek bevonása még fontos is, ez egy plusz dolog. Csináltunk rajzversenyeket is a srácoknak, hogy mondják el, hogy mit látnak.

Takács Máriusz: Megütötték a fülemet, hogy voltak nehézségek, leginkább azon a részen, hogy hogyan kommunikálunk. Azt gondolom, hogy ez tipikusan nem olyan dolog, ami az Ön szakmájához tartozik, de ennek megvannak a PR-, a marketing-, sajtó és mindenféle eszközei, ami nekünk szintén egy más jellegű folyamatunk vagy feladatunk. Ha tudjuk, hogy ezeken a területeken problémákba lehet ütközni, akkor egy közösségi tervezésnél arra is kell külön figyelni, hogy olyan szakemberekkel láttassuk el ezeket a feladatokat, akik bizony tudják, hogy hogyan érünk el, hogyan vonunk be, hogyan teszünk ehhez olyan kísérőrendezvényeket, amikkel megmozgatjuk az embereket. Be kell vonni azokat a szakmákat ezekben a folyamatokba, amelyek ezt jól tudják csinálni.

Szűcs Balázs: A bemutatott példák nagyon jól szemléltették, hogy pont az ilyen játékos folyamatok mennyire tudnak segíteni a társadalom felnőtté válásában. Kerületünkben pont azért is tartom nagyon fontosnak, hogy ezt a közösségi tervezést a közeljövőben a József Attila-lakótelepen indítsuk be, hiszen pont a főtér hiánya mutatta meg azt, hogy mennyire hiányzik ott egy összetartó, erősebb közösség. A városiasabb, belső városrészekben, ahol történelmi hagyománya van egy-egy főtérnek, sokkal jobban összetartanak a közösségek, mint általában egy lakótelepen. Különösen egy olyanon, ahol nincs kijelölt, dedikált közösségi tér, ahol az emberek találkozhatnak egymással. Nagyon fontos, hogy ne csak a közterületeket szépítsük meg egy ilyen program végeredményeképpen, hanem megszilárdítsuk azokat a társadalmi kapcsolatokat, amelyek szerintem jelenleg nagyon hiányosak a József Attila-lakótelepen. Egyébként pedig köszönöm szépen, hogy ilyen részletesen bemutatta a képviselőknek Professzor Úr a közösségi tervezés lényegét, hiszen nagyon szilárd elhatározásra van szüksége az önkormányzatnak arra, hogy erre jelentős anyagi forrásokat fordítsanak. Ezt valóban (ahogy Elnök Úr is mondta) nagyon nehézkesen lehetne megoldani hivatali forrásokból. Bizony egy-egy ilyen projektalapú szemléletnél egy-egy ilyen megújításhoz sok-sok milliót kell a következő költségvetésbe beépíteni. Úgy érzem azonban, hogy ha ennek minden továbbhullámzását figyelembe vesszük, akkor nagyon is hozzásegít ahhoz, hogy Ferencváros előrelépjen.

Döme Zsuzsanna: Két dolgot szeretnék megjegyezni. Egyrészt borzasztóan örülök, hogy ebben ekkora egységes egyetértés van itt a IX. kerület döntéshozói között. Nagyon úgy néz ki, hogy akkor belecsapunk valahogy ebbe, és próbálunk valamilyen példával előljárni és példát mutatni. Csak egy aspektust szeretnék kiemelni. Leggyakrabban és a bemutatott példánál is ez látszott, hogy a lakosság csak olyan dolgokban tervezhet, amiben van egy előzetes döntés arra vonatkozóan, hogy melyik teret vagy területet fogjuk fejleszteni.

Így azt kérdezzük az emberektől szakemberek segítségével bevonva őket, megszólaltatva őket százféle fórumon, hogy ott mit szeretnének, mik legyenek a hangsúlyok, vagy milyen dologgal lehetne azt jobbá tenni. Engem nagyon izgat az a kérdés is, hogy mi van olyankor, amikor nem az önkormányzat mondja meg, hogy mi az, amire a következő 1 évben, 10 évben, 100 évben költene, hanem egyszerűen csak nyitott azokra a lakossági kérdésekre, amik egyébként tömegével ömlenek, és nem mindig butaságok. Azt látom, hogy ezekre nincsenek felkészülve az önkormányzatok, mert nincsen rá forrás, mert éppen az még a következő 5 évben nincsen tervezve, hogy ott valami történik. Nagyon-nagyon sok jó ötlet jön egyrészt alapberuházásokról is, de a péceli példánál említette Professzor Úr, hogy a lakosság ilyenkor kicsi dolgokban gondolkodik, mert ők nem feltétlenül 100 milliós beruházást szeretnének megvalósítani vagy űrrakéta-kilövő állomást szeretnének építeni. Egyszerűen csak látják, hogy ott van egy foghíjtelek, egy nem használt terület, ami esetleg az önkormányzaté, és van rá valamilyen ötletük, vagy van már egy kész beruházás, és azt lehet valamennyire a lakosság számára komfortosabbá tenni, vagy a bejövő igényeiket kezelni. Nem vagyok biztos benne, hogy erre a közösségi tervezés a legjobb szakkifejezés. Az önkormányzat és a lakosság közötti párbeszédet sokkal dinamikusabban képzelném ezt itt el a kerületünkben, hogy fontosnak tartanám, hogy erre legyen lehetőség és mód.

Dr. habil Alföldi György: Alpolgármester Asszony az elején nem volt itt. Az volt a cím, hogy Társadalmi bevonás, erre akarnék csak visszautalni. A közösségi tervezés szerintem is leszűkítettebb értelemben használjuk Magyarországon, és nincs meg a tapasztalat, de borzasztóan jó lenne és érdekes lenne, ha sikerülne akár ilyen ötletgyűjtő helyzeteket is előállítani, illetve egy stratégiát is ilyen hasonló módon, akár területekre koncentrálni, akár helyzetekre koncentrálni. Bolognaban van pl. egy olyan önkormányzat, amelyik úgy döntött, hogy minden lakossági kezdeményezést megvizsgál, és mindent megvalósít. Biztos van ennek valami elvonása a kisbetűs részben, mert túl szép egyelőre. Meg lehetne nézni ezt a példát, hogy valamilyen algoritmust esetleg kitaláltak-e, vagy évente megmondják, hogy X líra, és hogy hogy vannak a folyamatok, az önkormányzat miért nem megy tönkre.

Dr. Kulpinszky Eleonóra: Nagyon izgalmas kérdést vetett fel Alpolgármester Asszony, de szerintem ahhoz, hogy az a folyamat, amit Ön megnevezett, és próbált részletekbe menően leírni, az egy definíció és a törzsszót kell ehhez megtalálni. Ne vegyék rossz néven tőlem, de véleményem szerint ez csak sima munkavégzés.

Árva Péter: Az a bizonyos terv, hogy tervezők a kerületbe jöjjenek tervezni várostervezés tárgyából, ebből sikerül-e valamit csinálni? Ez a kérdés hogyan áll? Nem titok, hogy az előadásban is megemlített pesterzsébeti projekt kitalálásában közreműködtem egy kicsit, és az nagyon sikeres volt. Most azt kértem a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Várostervezési Tanszékétől, hogy amennyiben lehetséges, a kerületünk legyen várostervezési tantárgy.

Dr. habil Alföldi György: Elárulható, hogy 6 helyszínt néztünk ki, tehát 6 tankörrel jönnénk, és ezt szeretném a Főépítész úrral vagy valakivel a helyszíneket pontosítani, és menni tovább. A tanszék részéről az első döntés megszületett, kiválasztottuk a helyszíneket, most próbáljuk eldönteni, hogy milyen eszközökkel dolgozzunk. Mivel ez egy 3 hónapos tervezési tárgy, ezért olyan félév felépítést találtunk ki, hogy az első hónap térképes, társadalmi vizsgálatos rész lenne, emellett pedig egy közösségi tervezési eszköznek a megtervezése és kipróbálása lenne a feladatuk a hallgatóknak a helyszínen. Utána 2 hónapon keresztül pedig rajzolás. Ezek a mi felvetéseink, ötleteink, ezeket szeretném még itt tovább egyeztetni, hogy ez így elfogadható-e, és jó-e ez az irány.

Árva Péter: Ez valószínűleg azt fogja jelenteni, hogy hozzávetőleg 150-180 hallgató fogja kérdésekkel zaklatni a lakosságot. Ezek nagyon izgalmas dolgok, és remélem, hogy sikeresek is leszünk. Arra kérem minden képviselőtársamat, hogy egyrészt tudjatok erről, másrészt ötletekkel segítsétek ezeket a projekteket így az elején, mert most tudunk bebeszólni, hogy milyen legyen a helyszín, stb.

A Bizottság a napirenddel kapcsolatban határozatot nem hozott.

Árva Péter: Nagyon szépen köszönöm a munkát, az ülést 17.59-kor bezárom.

k.m.f

Árva Péter
elnök

Dr. Mátyás Ferenc
bizottsági tag

Juhász Csilla
jegyzőkönyvvezető